Lietas arhīva Nr. A42-02247-20/4
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:1222.A420224720.3.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2020.gada 22.decembrī

Administratīvās rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Līga Biksiniece-Martinova,

rakstveida procesā izskatot /pers. A/ pieteikumu par tāda labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu atlīdzināts nemantiskais kaitējums 5000 *euro*,

**konstatēja:**

[1] Pieteicējs /pers.A/vērsās Valsts policijā (turpmāk – policija) ar lūgumu atzīt Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Cilvēktiesību konvencija) 5.panta 1.punktā garantēto cilvēktiesību pārkāpumu un noteikt atlīdzinājumu saistībā ar šo pārkāpumu par nodarīto nemantisko kaitējumu 5000 *euro*.

Ar policijas 2020.gada 6.jūlijā lēmumu Nr.177 (turpmāk – Lēmums) nolemts atteikt atzīt pieteicēja tiesības uz nemantisko kaitējuma kompensāciju 5000 *euro,* kā arī izteikt atvainošanos par policijas rīcības rezultātā sagādātajām neērtībām, saistītām ar procesuālu pārkāpumu administratīvā pārkāpuma lietvedības procesā.

Lēmums pamatots ar turpmāko.

[1.1] 2020.gada 12.janvārī plkst.19.57 policijas inspektors /pers.B/Ceļu policijas reģistrā datēja pārkāpumu, kas notika 2020.gada 12.janvārī plkst.19.57, izsakot pieteicējam brīdinājumu saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (spēku zaudēja 2020.gada 1.jūlijā) (turpmāk – Kodekss) 149.$^{23}$panta otro daļu, jo pieteicējs diennakts tumšajā laikā bez atstarojošas vestes, bez apģērba ar labi redzamiem gaismu atstarojoša materiāla elementiem pārvietojās pa ceļu.

Administratīvā pārkāpuma protokols Nr.VM016872 (turpmāk – protokola lēmums) netika sastādīts pieteicēja klātbūtnē uzreiz pēc pārkāpuma konstatēšanas, jo dienesta transportlīdzeklis plkst.19.57 neatradās protokola lēmumā norādītājā pārkāpuma izdarīšanas vietā.

Policija konstatēja būtisku procesuālo pārkāpumu – pieteicējs nebija iepazīstināts ar sastādīto protokola lēmumu un nebija informēts par administratīvās lietvedības uzsākšanu. Līdz ar to protokola lēmums ir atcelts, un lieta ir izbeigta.

[1.2] Saskaņā ar Krimināprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 5.panta 2.punktu (turpmāk – Kaitējuma atlīdzināšanas likums) nav pamata kaitējuma atlīdzināšanai, jo policija nebija ierobežojusi pieteicēja brīvību, t.i., nebija pieteicēju aizturējusi 2020.gada 12.janvārī.

Atceļot policijas inspektora I.Kokina pieņemto lēmumu, tika atjaunots iepriekšējais stāvoklis saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 14.pantu. Līdz ar to konkrētajā gadījumā atvainošanās ir atbilstīgākais atlīdzinājuma veids, jo pieteicēja ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags.

[2] Pieteicējs iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par tāda labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts nemantiskais kaitējums 5000 *euro*. Pieteikums pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[2.1] Policijas inspektors I.Kokins pieteicēju 2020.gada 12.janvārī aizturēja nepamatoti, jo pieteicēja rīcībā nebija saskatāms Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumu Nr.279 „Ceļu satiksmes noteikumi" 209.punkta pārkāpums (turpmāk – Ceļu satiksmes noteikumi). Līdz ar to ir pārkāpts Latvijas Republikas Satversmes 92.pants un Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 5.panta 1.punkts.

[2.2.] 2020.gada 12.janvāra notikumus policijas darbinieks nebija fiksējis likumā noteiktajos dokumentos.

[2.3] Pieteicējs sevis aizturēšanu un viņa brīvības atņemšanu pamatojis ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi.

[3] Policija rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzina un lūdza noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

[4] Administratīvā procesa likuma 112.$^{1}$panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs (..).

Ar Ministru kabineta 2020.gada 6.novembra rīkojumu Nr.655 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" (ar grozījumiem, kas veikti ar Ministru kabineta 2020.gada 2.decembra rīkojumu Nr.719) visā valsts teritorijā līdz 2020.gada 11.janvārim ir izsludināta ārkārtēja situācija ar mērķi ierobežot straujo Covid-19 infekcijas izplatību. Saskaņā ar minēto rīkojumu ārkārtas situācijas laikā tiesa maksimāli izmanto rakstveida procesu vai lietas izskata attālināti (*rīkojuma 15.19.1.apakšpunkts*). Administratīvo lietu tiesa var izskatīt arī rakstveida procesā, ja iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē (*5.19.6.apakšpunkts*).

Ja tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, tad epidemioloģiskās drošības mērķu sasniegšanai tiek izmantota videokonference. Pret šādu lēmumu administratīvajā procesā iebildumus var izteikt lietas dalībnieks, kas ir fiziska persona un kuru nepārstāv advokāts, ja iebildumiem ir objektīvs pamats (*5.19.2.apakšpunkts*).

Minēto normu mērķis ir aizsargāt personu tiesības uz savlaicīgu lietas izskatīšanu, ārkārtējās situācijas laikā bez objektīva pamata neveidojot neizskatīto lietu uzkrājumu.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 12. un 23.novembra paziņojumiem pieteicējam piedāvāts lietu skatīt, izmantojot rakstveida procesu vai videokonferences režīmu aplikācijā *Microsoft Teams.* Pieteicējs 2020.gada 16.novembra un 30.novembra iesniegumos tiesai šādas iespējas noraidījis un vēlas, lai lieta tiktu izskatīta mutvārdu procesā.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 30.novembra paziņojumu tiesa atkārtoti vērsusi pieteicēja uzmanību, ka, ņemot vērā ārkārtējās situācijas izsludināšanu un epidemioloģisko situāciju, tiesas sēdes klātienē šobrīd netiek organizētas. Mutvārdu tiesas process, uzklausot gan lietas dalībniekus, gan lieciniekus, šobrīd tiesā tiek īstenots videokonferences režīmā, izmantojot aplikāciju *Microsoft Teams*. Ja pieteicējs vēlējās lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, tiesa pieteicēju aicināja akceptēt minēto lietas izskatīšanas veidu vai arī norādīt objektīvus iemeslus, kādēļ tas nav iespējams.

Administratīvajā rajona tiesā 2020.gada 2.decembrī saņemtajā iesniegumā pieteicējs nepiekrīt lietas izskatīšanai videokonferences režīmā vai rakstveida procesā. Iesniegumā nav norādīti objektīvi iemesli, kādēļ lietas izskatīšana nav iespējama, izmantojot aplikāciju *Microsoft Teams,* tādēļ tiesa nolēma izskatīt lietu rakstveida procesā.

**Motīvu daļa**

[5] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējs ir saņēmis atbilstošu atlīdzinājumu par viņam nodarīto kaitējumu.

[6] Nav strīda, ka protokola lēmums ir atcelts un lieta ir izbeigta, jo administratīvā pārkāpuma lietvedībā pārkāptas procesuālās normas, kas pieteicējam liedza iespēju iepazīties ar lietas materiāliem, tai skaitā ar protokola lēmumu, kā arī lēmums netika paziņots likumā noteiktajā kārtībā, radot būtisku personas tiesību aizskārumu, pārkāpjot arī Kodeksa 260.panta otrajā daļa noteiktās personas tiesības (*lietas 11., 74.lapa*).

[7] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92.pants noteic, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Šī konstitucionālā norma cita starpā ietver vispārēju garantiju – ja valsts pārkāpusi privātpersonas tiesības, tad privātpersonai ir tiesības uz atlīdzinājumu (*sk. Satversmes tiesas 2012.gada 6.jūnija sprieduma lietā Nr.2011-21-01 6.punktu*).

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par zaudējumu un nemantisko kaitējumu, kas tai nodarīts kriminālprocesā vai administratīvā pārkāpuma lietvedībā iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskas vai nepamatotas rīcības dēļ.

Saskaņā ar Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 5.pantu administratīvā pārkāpuma lietvedībā privātpersonai ir tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu, ja iestājies viens no šādiem apstākļiem: 1) spēkā stājies lēmums par administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanu sakarā ar to, ka: a) nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva,
b) fiziskā persona rīkojusies galējās nepieciešamības vai nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī; 2) administratīvās aizturēšanas termiņš pārsniedzis likumā noteikto termiņu.

Kā tika konstatēts šī sprieduma 6.punktā spēkā stājies lēmums par administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanu sakarā ar to, ka ir pieļauts būtisks procesuālais pārkāpums, nevis tādēļ, ka nebūtu administratīvā pārkāpuma sastāva, pieteicējs būtu rīkojies galējās nepieciešamības vai nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī vai būtu aizturēts ilgāk kā likums pieļauj (*lietas 11.,74.lapa*).

Atbilstoši Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2.panta otrai daļai šā likuma noteikumi piemērojami arī šajā likumā tieši neminētos gadījumos, ja kriminālprocesā vai administratīvā pārkāpuma lietvedībā privātpersonai nodarīts kaitējums iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskas rīcības dēļ.

Tātad attiecībā uz konkrēto gadījumu piemērojama Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 2.panta otrā daļa, jo pieteicējam nodarīts kaitējums likumā tieši neminētā gadījumā administratīvā pārkāpuma procesā policijas inspektora I.Kokina rīcības dēļ. Tas ir pamats pieteicēja prasītā kaitējuma atlīdzinājuma izvērtējumam.

[8] Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 11.panta 1.punkts noteic, ka nemantiskais kaitējums šā likuma izpratnē ir iestādes, prokuratūras vai tiesas prettiesiskas vai nepamatotas rīcības dēļ kriminālprocesā vai administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarīts fiziskās personas dzīvības, veselības, brīvības, goda un cieņas, personiskā vai ģimenes noslēpuma, citu nemantisko tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, kā rezultātā radušās nelabvēlīgās nemantiskās sekas.

Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 14.pants noteic, ka nemantisko kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes, prokuratūras vai tiesas rīcības raksturu (6.pants), apsūdzības smagumu, kriminālprocesa ilgumu, fiziskās personas personību un rīcību, līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus (*panta pirmā daļa*).

Nemantisko kaitējumu atlīdzina, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams, vai nav adekvāti, atvainojoties vai samaksājot atbilstīgu atlīdzību (*panta otrā daļa*).

Ja lēmējiestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, nemantiskā kaitējuma patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt rakstveida vai publiska atvainošanās (*panta trešā daļa*).

Nemantiskā kaitējuma atlīdzību nosaka līdz 7000 *euro* apmērā. Ja nodarīts smags nemantiskais kaitējums, atlīdzību var noteikt līdz 10 000 *euro* apmērā, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzības apmērs var būt līdz 30 000 *euro*. Ar nepamatotu vai prettiesisku brīvības ierobežošanu nodarīta nemantiskā kaitējuma atlīdzības apmēru nosaka saskaņā ar šā likuma 15.pantu.

No norādītā tiesiskā regulējuma izriet, ka nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu, tā veidu un apmēru noteic tiesību aizskāruma nozīmīgums un kaitējuma smagums. Līdz ar to, ja pieļautais ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, vispārīgi iespējami visi minētie atlīdzinājuma veidi. Atbilstošā atlīdzinājuma noteikšanā nepieciešama aizskāruma un atlīdzinājuma samērošana, ņemot vērā Kaitējuma atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajā daļā norādītos apstākļus.

Tātad šajā lietā jāņem vērā, ka ar Lēmumā konstatētajiem faktiem, ka pieteicējs nebija iepazīstināts ar sastādīto protokola lēmumu un nebija informēts par administratīvās lietvedības uzsākšanu, ir prezumējams kaitējuma atlīdzinājuma pamats. Savukārt kaitējuma nozīmīgums, kaitējuma smagums un tam atbilstošs atlīdzinājums ir jāvērtē.

Iestāde izvērtējot, vai pieteicējam ir nosakāms nemantiskā kaitējuma atlīdzinājums, konstatēja, ka pieteicējam nav nodarīts tāds nemantiskais kaitējums, kas būtu vērtējamas naudas izteiksmē (*lietas 14.lapa*). Tātad tiesai ir jānovērtē, vai ar iepriekš konstatēto pieteicējam ir radīts smags kaitējums, vai tam atbilstošs atlīdzinājums ir nosakāms naudā, kā to vēlas pieteicējs, vai atbilstošs pieteicējam nodarītā nemantiskā kaitējuma atlīdzinājums ir rakstveida atvainošanās, kā to noteikusi iestāde.

[9] Tiesa konstatē šādus faktisko apstākļus.

Pieteicējs ir lūdzis atlīdzinājumu saistībā ar 2020.gada 12.janvāra prettiesisko aizturēšanu, jo pieteicēja rīcībā nebija saskatāms Ceļu satiksmes

noteikumu 209.punkta pārkāpums (*lietas 3.lapa*).

No pieteicēja un policijas darbinieku paskaidrojumiem un Lēmumā izklāstītajiem faktiskajiem apstākļiem secināms, ka 2020.gada 12.janvārī dienesta transportlīdzeklis brauca tumšajā diennakts laikā pa autoceļu A8 Rīga–Jelgava–Lietuvas robeža Rīgas virzienā. Pa autoceļa labo malu attiecībā pret dienesta transportlīdzekļa kustības virzienu bez gaismu atstarojošas vestes pārvietojās pieteicējs. Dienesta transportlīdzeklis apstājās ceļa malā, lai policijas inspektors I.Kokins varētu vērst pieteicēja uzmanību par nepieciešamību būt redzamam uz ceļa. Pieteicējam tika izsniegta veste ar gaisumu atstarojošu elementu, lai pieteicējs turpmāk neapdraudētu savu dzīvību un veselību. Pieteicējam tika izskaidrots, ka viņam tiks sastādīts administratīvā pārkāpuma protokola lēmums un izteikts brīdinājums. Protokola lēmumu tehnisku iemeslu dēļ nebija iespējams izdrukāt. Protokola lēmums pieteicējam netika izsniegts (*lietas 7.-13.,62.,68.lapa*).

Pieteicējs izteicis arī iebildumus par procesuālajiem pārkāpumiem, kā arī cilvēktiesību aizskārumu, ko pieļāvusi policija administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros
(*lietas 3.lapa*).

Ar policijas 2020.gada 13.marta lēmumu Nr.20/3/3-1170 (turpmāk – lēmums par lietas izbeigšanu) tika konstatēts, ka 2020.gada 12.janvārī plkst.19.57 inspektors /pers.B/ Ceļu policijas reģistrā datēja pārkāpumu, kas notika 2020.gada 12.janvārī plkst.19.57, izsakot pieteicējam brīdinājumu saskaņā ar Kodeksa 149.$^{23}$panta otro daļu, jo pieteicējs diennakts tumšajā laikā bez atstarojošas vestes, bez apģērba ar labi redzamiem gaismu atstarojoša materiāla elementiem pārvietojās pa ceļu. Protokola lēmums netika sastādīts pieteicēja klātbūtnē uzreiz pēc pārkāpuma konstatēšanas, jo dienesta transportlīdzeklis plkst.19.57 neatradās protokola lēmumā norādītājā pārkāpuma izdarīšanas vietā. Papildus tika konstatēts, ka bez pieteicēja klātbūtnes sastādītais protokola lēmums saskaņā ar Kodeksa 248.$^{1}$pantu nebija nosūtīts ierakstītā pasta sūtījumā uz pieteicēja deklarēto dzīvesvietas adresi
(*lietas 73.-74.lapa)*.

Policija konstatēja, ka iepriekšminētie pārkāpumi ir radījuši būtisku personas tiesību aizskārumu, tādēļ administratīvā pārkāpuma lieta ir izbeidzama, un protokola lēmums ir atceļams (*lietas 11.,74.lapa*).

Dienesta pārbaudes rezultātā policijas inspektoram /pers.B/ nolemts piemērot disciplinārsodu – izteikt aizrādījumu (*lietas 42.lapa*).

[10] Attiecībā uz administratīvā pārkāpuma izvērtēšanu pēc būtības un administratīvā pārkāpuma lietā pieļautajiem procesuālajiem pārkāpumiem, norādams turpmākais.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana. Savukārt no Administratīvā procesa likuma 1.panta trešās daļas izriet, ka administratīvais akts (arī faktiskā rīcība) nav lēmums, kas pieņemts lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā.

Kaitējuma atlīdzināšanas likums neparedz, ka administratīvā tiesa veiktu kontroli pār pašu atlīdzinājuma tiesisko pamatu, proti, administratīvo pārkāpumu lietvedībā pieņemtā lēmuma vai darbības tiesiskumu. Administratīvās tiesas uzdevums ir tikai noteikt atbilstošu atlīdzinājumu par pārkāpumu (personas tiesību aizskārumu), kurš jau ir iepriekš konstatēts. Līdz ar to atzīstams, ka administratīvajai tiesai nav pakļauti pieteikumi par kriminālprocesā vai administratīvo pārkāpumu lietvedībā pieņemta lēmuma vai darbības tiesiskumu (*sk. Augstākās tiesas 2018.gada 14.novembra lēmuma Nr.SKA-1081/2018 10.punktu*).

Līdz ar to administratīvā tiesa nav pilnvarota pārvērtēt, pirmkārt, vai pieteicējs bija ievērojis vai pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumu 209.punktu, otrkārt, /pers.B/ pieļautos procesuālos pārkāpumus, kas ir pamatā administratīvās pārkāpuma lietas izbeigšanai.

[11] Pieteicējs pieteikumā uzsver, ka ir notikusi viņa aizturēšana un brīvības atņemšana. No pieteikuma izriet, ka pieteicējs sevi uzskata par aizturēšanas upuri
(*lietas 3.-4.lapa*). Savukārt policija uztur viedokli, ka pieteicējs 2020.gada 12.janvārī nebija aizturēts (*lietas 15.lapa*). Tā kā lietas dalībnieku viedokļi atšķiras, tiesa attiecībā uz aizturēšanu norāda turpmāko.

Saskaņā ar Kodeksa 255.pantu administratīvā kārtā aizturēt personu, kura tiek turēta aizdomās par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, drīkst ne ilgāk kā uz četrām stundām. Tas nozīmē, ka ar administratīvo aizturēšanu ir saprotama īslaicīga brīvības ierobežošana ne ilgāk kā uz četrām stundām.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē nepamatota aizturēšana ir saistīta ar personas brīvības atņemšanu. Saskaņā ar Satversmes 94.pantu nevienam nedrīkst atņemt vai ierobežot brīvību citādi kā tikai saskaņā ar likumu. Šādas tiesības noteiktas arī Konvencijas 5.panta pirmajā daļā. Kā norādījusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, tiesības uz brīvību un drošību ir pirmā līmeņa pamattiesības indivīda fiziskās drošības aizsardzībai, un kā tādas bauda fundamentālu nozīmi (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006.gada 3.oktobra sprieduma lietā „McKay pret Apvienoto Karalisti" 30.punktu*). Šo tiesību mērķis ir pasargāt personas no tā, ka tām patvaļīgi tiek atņemta brīvība (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma lietā „Khudoroyov pret Krieviju" 124.punktu*). Tomēr jāņem vērā, ka ne Konvencija un Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse (sk., piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma *„McKay pret Apvienoto Karalisti"* 30.punktu un tajā norādītās atsauces), ne arī Satversmes 94.pants neaizliedz brīvības atņemšanu vai ierobežošanu vispār, bet aizliedz to veikt bez tiesiska – likumā noteikta – pamata.

No Lēmuma izriet, ka no lietas materiāliem pievienotajiem video ierakstiem redzams, ka 2020.gada 12.janvārī plkst.19.40.09 dienesta transportlīdzeklis apstājās autoceļa labajā malā. No aizmugurējās kameras redzams, ka velosipēdists arī apstājās, pie viņa pieiet inspektors un notiek saruna. Plkst.19.42.21 inspektors izsniedza velosipēdistam vesti un plkst.19.42.55 atgriezās transportlīdzeklī, turot rokā dokumentu, līdzīgu pasei. Atrodoties transportlīdzeklī, inspektors nosauc velosipēdista (pieteicēja) personas kodu. Plkst.19.44.09 atgriezās pie velosipēdista un atdeva dokumentu, pēc kā minētais inspektors atkal atgriezās transportlīdzeklī un plkst.19.44.49 aizbrauca (*lietas 11.lapa*).

Tātad secināms, ka pieteicējs bija apturēts (bija pārtraukta viņa kustība pa autoceļu) no plkst.19.40.09 līdz plkst.19.44.09, t.i., uz apmēram 4 minūtēm.

Likuma „Par policiju" 12.panta 15.punkts nosaka, ka policijas darbiniekam ir tiesības uz laiku ierobežot vai pārtraukt transporta vai gājēju kustību ielās un uz ceļiem, kā arī personu iekļūšanu atsevišķās vietās vai objektos un izkļūšanu no tiem, ja to nosaka sabiedrības drošības, personu dzīvības, veselības un mantas aizsardzības, kā arī izmeklēšanas intereses.

Ja policijas darbinieki redzēja, ka pieteicējs diennakts tumšajā laikā pārvietojās pa ceļu, apdraudot savu dzīvību un veselību, jo nebija pietiekoši nodrošinājis savu redzamību tumsā, tad policijas darbiniekiem bija tiesības apturēt pieteicēju un informēt viņu par to.

Tiesas ieskatā ir būtiski nošķirt administratīvo aizturēšanu no personas apturēšanas.

Ar vārdu „apturēt" saprotams būt par cēloni tam, ka cilvēks apstājas, pārtrauc kustību, virzību (*sk*. https://tezaurs.lv/aptur%C4%93t). Konkrētajā gadījumā tika pārtraukta pieteicēja kustība un viņš tika apturēts, lai tiktu informēts par administratīvo pārkāpumu un savas dzīvības, veselības apdraudējumu.

Kā tas izriet no Administratīvā procesa likuma 161.panta, administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Lietā bez pieteicēja paskaidrojumiem nav citi pierādījumi, kas apliecinātu, ka pieteicējs būtu aizturēts, t.i., ka policijas darbinieki pieteicēja brīvību būtu kaut kādā veidā ierobežojuši.

Secināms, ka pieteicējs nebija administratīvi aizturēts, viņa brīvība nebija ierobežota. Līdz ar to nav vērtējama pieteicēja norādītā Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakse, jo tā attiecināta tieši uz pieteicēja aizturēšanu un brīvības ierobežošanu.

[12] Pieteicējs lūdzis nopratināt liecinieka statusā policijas darbiniekus /pers.B/ un /pers. C/ *(lietas 113.lapa).*

Tiesa atzīst, ka liecinieku nopratināšana nav lietderīga, jo lietā nav strīda par /pers.B/ un /pers. C/ veiktajām darbībām, jo lietas faktiskie apstākļi ir izvērtēti administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros, ņemot vērā objektīvus pierādījumus. Turklāt lietā atrodas viņu paskaidrojumi par notikumu gaitu (*lietas 61.-62.,68.,85.- 87.lapa*). Tiesai nav pamata apšaubīt administratīvā pārkāpuma lietā konstatētos apstākļus. Šajā lietā tiesa primāri vērtēs Lēmumā par prettiesiskiem atzītos pārkāpumus un šo pārkāpumu ietekmi, nosakot kaitējuma atlīdzinājuma apmēru, t.i., vai konstatēti pārkāpumi ir radījuši pieteicējam smagu kaitējumu, par kuru atlīdzinājums nosakāms naudā.

[13] Tālāk tiesa vērtēs, vai pieteicējam ir radīts smags kaitējums, vai tam atbilstošs atlīdzinājums ir nosakāms naudā.

Saskaņā ar Kodeksa 238.[1]panta pirmo daļu, saņemot ziņas, kuras norāda uz iespējamu administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, šā kodeksa 247.pantā minētās personas triju darba dienu laikā pieņem lēmumu par administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu vai par atteikšanos uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību (šā kodeksa 238.[2] un 239.pants), vai par materiālu pārsūtīšanu pēc piekritības. Lēmumu par administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu var pieņemt, arī sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu vai fiksējot to rezolūcijas veidā uz dokumenta, kas satur ziņas vai faktus par iespējamu administratīvo pārkāpumu.

Tātad protokola lēmuma funkcija ir fiksēt ziņas par iespējamo administratīvo pārkāpumu. Protokola lēmuma sastādīšana ir starpdarbība, kas pati par sevi nenozīmē, ka protokola lēmumā norādītā persona saucama pie administratīvās atbildības. Saskaņā ar Kodeksa 248.pantu protokolā norāda ziņas, kas nepieciešamas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai. Protokola lēmumā norādītās ziņas ir lietas faktiskie apstākļi, kuri nepieciešami, lai varētu noteikt administratīvā pārkāpuma sastāvu, pārbaudīt tā piemērošanas priekšnoteikumus un konkretizēt tiesiskās sekas. Administratīvā pārkāpuma lieta noslēdzas ar lēmuma pieņemšanu.

Konkrētajā gadījumā administratīvā lieta ir noslēgusies ar lēmumu par administratīvās pārkāpuma lietas izbeigšanu (*lietas 69.-74.lapa*).

Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtā daļa paredz, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams, vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā *(sk. Senāta 2009.gada 17.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-505/2009 7.punktu, 2011.gada 20.maija sprieduma lietā Nr.SKA-192/2011 15.punktu, 2012.gada 22.jūnija sprieduma lietā SKA - 123/2012 9.punktu).*

Kā norāda Senāts, iepriekšējā stāvokļa atjaunošanas iespēja aplūkojama no diviem skatu punktiem: a) tiesiskā iespējamība; b) faktiskā iespējamība. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošana izpaužas kā nelabvēlīga administratīvā akta atcelšana, prasītās faktiskās rīcības veikšana vai labvēlīga administratīvā akta izdošana. Atlīdzināms naudā ir vienīgi būtisks morālais kaitējums, tāds, kuru ar prasītā labuma piešķiršanu vairs nevar nedz juridiski, nedz faktiski atlīdzināt (*sk. Senāta 2009.gada 17.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-505/2009 7.punktu* ).

Policija ir konstatējusi procesuālos pārkāpumus un atbilstoši rīkojusies, lai labotu pieļautās kļūdas un ievērotu pieteicēja tiesības, noskaidrotu lietas patiesos faktiskos apstākļus. Lēmumā atzīts, ka nav likumīga pamata lietas izskatīšanai pēc būtības, jo administratīvās pārkāpuma lietas lietvedībā ir pārkāptas procesuālās normas (*lietas 74.lapa*). Policija ir atjaunojusi iepriekšējo stāvokli, izbeidzot administratīvā pārkāpuma lietvedību
(*lietas 14.lapa*). Savukārt policijas inspektoram piemērots disciplinārsods (*lietas 42.lapa*) . Papildus ir izteikta arī atvainošanās pieteicējam par amatpersonu neprofesionālo rīcību
(*lietas 15.lapa*).

Tiesa nekonstatē apstākļus, kas tiesiski vai faktiski liegtu iespēju atjaunot stāvokli, kas pastāvēja pirms protokola lēmuma sastādīšanas, ar kuru tika ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta. Ne administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšana, ne protokola lēmuma sastādīšana vai nesastādīšana nerada personai kaitējumu, jo tam nav tiešas ietekmes uz personas subjektīvajām tiesībām. Ja konkrētajā gadījumā, ņemot vērā pieļautos procesuālos pārkāpumus, būtu pieņemts kļūdains lēmums par administratīvā soda piemērošanu, tas būtu ietekmējis pieteicēja subjektīvās tiesības uz labu pārvaldību vai taisnīgu tiesu, jo šāds lēmums būtu ieguvis galīgo noregulējumu, kas būtu radījis nelabvēlīgas sekas pieteicējam. Tā kā administratīvā pārkāpuma lieta nav izskatīta pēc būtības un nav stājies spēkā lēmums par administratīvā soda – brīdinājuma – piemērošanu, tad uzskatāms, ka protokola lēmuma sastādīšana pati par sevi, pieteicēja neiepazīstināšana ar protokola lēmumu un neinformēšana par administratīvās pārkāpuma lietas uzsākšanu, nav radījusi pieteicējam būtisku kaitējumu, jo ir iespējams atjaunot iepriekšējo stāvokli, kāds bija pirms tiesību aizskāruma. Tiesas ieskatā policija ir pareizi rīkojusies, pieņemot lēmumu par administratīvās pārkāpuma lietas izbeigšanu un iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

No lietas materiāliem neizriet, ka policijas rīcība būtu nepietiekoši pierādījumi, lai sauktu pieteicēju pie administratīvās atbildības. Tāpat policija nav atzinusi, ka pieteicēja rīcībā nav saskatāmas administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes. Tieši otrādi, policija konstatējusi, ka /pers.B/ pamatoti vērsis pieteicēja uzmanību par nepieciešamību būt redzamam uz ceļa un pamatoti ir izsniedzis pieteicējam vesti ar gaismu atstarojošiem elementiem (*lietas 13.lapa*).

Gandarījumu pieteicējam sniedz jau administratīvās pārkāpuma lietvedības izbeigšana, protokola lēmuma atcelšana, kā arī disciplinārsoda piemērošana policijas inspektoram I.Kokinam. Savukārt apstāklis, ka policija lēmumā rakstveidā ir atvainojusies pieteicējam, tiesas ieskatā ir vērtējams kā atbilstīga atlīdzinājuma piešķiršana konkrētajā situācijā.

Tiesa secina, ka šajā lietā nav konstatējams nozīmīgs personas tiesību aizskārums, par kuru, papildus noteiktajam atlīdzinājumam, būtu jāpiešķir atlīdzinājums naudā preventīvās funkcijas ietvaros.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251. pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda**

**noraidīt** /pers. A/ pieteikumu par tāda labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu atlīdzināts nemantiskais kaitējums 5000 *euro.*

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Biksiniece-Martinova